

การรับจ้างเป็นที่ปรึกษาประเมินพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูง
สรุปโดย นางสาวจิราพร สิงห์มณี หน่วยงาน ส่วนจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน สำนักธุรกิจคาร์บอนและนวัตกรรม

1. บริบทหรือความเป็นมา

การดำเนินการรับจ้างเป็นที่ปรึกษา เป็นหนึ่งในภารกิจหน้าที่ของส่วนจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ที่ต้องให้บริการในการเป็นที่ปรึกษาและวางระบบการจัดการป่าไม้ในด้านต่างๆ อาทิเช่น การจัดการพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูง การวางระบบการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนตามมาตรฐานต่างๆทั้งของไทยและสากล การวางระบบควบคุมการเคลื่อนย้ายของสินค้าไม้ ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวจะต้องอาศัยความเชี่ยวชาญ ความรู้ทางวิชาการให้สอดคล้องกับระบบงาน รวมถึงระเบียบและแนวทางปฏิบัติขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ โดยปัจจุบันส่วนจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนยังขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์และความชำนาญ ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะทำให้การทำงานไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น จึงได้รวบรวมข้อมูลและขั้นตอนของการดำเนินงานในการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาประเมินพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการทำงาน จึงได้รวบรวมขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานนี้จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินงานได้สะดวกและเป็นขั้นตอนมากขึ้น ลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานได้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้แนวทางการทำงานสามารถปรับใช้ในงานลักษณะเดียวกันได้

2. วิธีการ/ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ได้เรียนรู้

การดำเนินการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาประเมินพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูง มีขั้นตอนดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลและเตรียมความพร้อมก่อนการประเมิน
2. การทำสัญญาจ้าง
3. การวางแผนก่อนดำเนินการประเมินในพื้นที่
4. การดำเนินการระหว่างการประเมินในพื้นที่
5. การทำรายงาน
6. สรุปการดำเนินงาน

3. เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่นำไปสู่การปฏิบัติงานได้

ในการดำเนินงานการวางแผนก่อนดำเนินงานภาคสนามเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยเทคนิคที่นำมาใช้คือการเตรียมความพร้อมก่อนการทำงาน การนำเครื่องมือมาใช้ในการปฏิบัติงาน และการแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจน ทั้งนี้จะช่วยลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และทำงานให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน ไม่ทำงานซ้ำซ้อน โดยรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลให้ครบถ้วนก่อนการทำงานภาคสนาม การทดสอบความพร้อมของอุปกรณ์ก่อนทำงานภาคสนาม เช่น การตั้งค่าอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการประเมิน เช่น app พิกัดUTM วันที่ ให้เป็นหน่วยเดียวกัน เป็นต้น

4. ประเด็นความรู้ที่สำคัญ

1. การรวบรวมข้อมูลและเตรียมความพร้อมก่อนการประเมิน

เมื่อได้รับการติดต่อจากผู้ที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้ทำการประเมินความพร้อมของผู้ว่าจ้างก่อน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสามารถดำเนินการได้ ประกอบด้วย

- 1) สอบถามความพร้อม/ข้อมูลทั่วไป เช่น วัตถุประสงค์ของการตรวจประเมิน สถานะการรับรอง FSC RSPO หรือมาตรฐานอื่นๆ เอกสารสิทธิการถือครองที่ดิน จำนวนพื้นที่ ลักษณะพื้นที่ จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ เป็นต้น
- 2) ตรวจสอบ Shape file ให้ตรงกันกับเอกสารสิทธิ์ ครบถ้วนหรือไม่
- 3) จัดทำใบเสนอราคาจ้าง โดยพิจารณาจากสภาพพื้นที่ ระยะเวลาการปฏิบัติงานภาคสนาม ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เป็นต้น เสนอรายละเอียดการจ้างพร้อมขอบเขตงานให้กับบริษัทพิจารณา

2. การทำสัญญาจ้าง

เมื่อตกลงวงเงินการจ้างเบื้องต้นเรียบร้อยแล้ว ให้ดำเนินการดังนี้

1. จัดทำรายงานเสนอผู้อำนวยการสำนักเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติการรับจ้าง ประกอบด้วย รายละเอียดโครงการ การคำนวณค่าใช้จ่าย ขอบเขตงานจ้าง และใบเสนอราคา
2. รายงาน อ.อ.ป. เพื่อโปรดทราบ และขอความอนุเคราะห์ให้ ส.กม. จัดทำร่างสัญญาจ้าง
3. เมื่อได้รับร่างสัญญาจ้างจากส.กม.แล้ว ให้จัดทำหนังสือแจ้งบริษัทจัดส่งทาง e-mail เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและรวดเร็ว โดยจัดส่ง ค่าใช้จ่าย(วงเงินการจ้าง) ขอบเขตงาน ร่างสัญญาจ้าง พร้อมใบเสนอราคาให้ผู้ว่าลงนาม และแจ้งชื่อผู้ประสานงาน
4. จัดทำหนังสือแจ้งกำหนดการให้มาลงนามในสัญญา ส่งทาง e-mail และให้ผู้ว่าจ้างเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
 1. สำเนาหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ที่รับรองไว้ไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 3 ชุด
 2. สำเนาหลักฐานการเสียภาษี เช่น ภ.พ. 20 จำนวน 3 ชุด
 3. สำเนาภาพถ่ายบัตรประชาชนกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท จำนวน 3 ชุด
 4. ในกรณีที่มีการมอบอำนาจจะต้องมีหนังสือมอบอำนาจและสำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับมอบอำนาจ จำนวน 3 ชุด
 5. หลักประกันสัญญา(ร้อยละ 5) ของวงเงินการจ้าง เช่น เงินสด เช็ค หนังสือค้ำประกันสัญญา
5. เอกสารสัญญาจ้าง ให้ผู้รับจ้าง (อ.อ.ป.) เป็นผู้ดำเนินการติดอากรแสตมป์ โดย
 - กรณีการจ้างที่มีวงเงินไม่เกิน 200,000 บาท ติดอากรแสตมป์ที่ต้นฉบับ 1 บาท ของทุกจำนวนเงิน 1,000 บาท หรือเศษของ 1,000 บาท และปิดอากรแสตมป์ที่คู่ฉบับ 5 บาท โดยให้ผู้รับจ้างเป็นผู้เสียอากรและเป็นผู้ขีดฆ่าแสตมป์ แต่หน่วยงานก็สามารถขีดฆ่าแทนได้เช่นกัน
 - กรณีการจ้างที่มีวงเงินตั้งแต่ 200,000 บาทขึ้นไป ให้ผู้รับจ้างชำระอากรเป็นตัวแทน โดยการสลักหลังตราสารที่กรมสรรพากร
6. จัดทำสัญญาจ้างฯ จำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย ต้นฉบับ 1 ฉบับและ คู่ฉบับ 2 ฉบับ โดยให้ อ.อ.ป. ถือต้นฉบับ และคู่ฉบับอย่างละ 1 ฉบับ และจัดส่งคู่ฉบับให้แก่ผู้ว่าจ้างเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานต่อไป
7. ส่งสำเนาสัญญาจ้างให้แก่สำนักต่างๆ ดังนี้ 1. ผู้อำนวยการ 2. สำนักกฎหมาย 3. สำนักตรวจสอบภายใน 4. สำนักบัญชีและการเงิน 5. สำนักนโยบายแผนและยุทธศาสตร์

3. การวางแผนก่อนดำเนินงานประเมินในพื้นที่

3.1 การประชุมทีมผู้ประเมิน สืบค้นข้อมูลและวางแผนการดำเนินงานตรวจประเมิน โดยพิจารณาจาก

- 1) ตรวจสอบพื้นที่ดำเนินการระหว่างเอกสารสิทธิ์การถือครองที่ดินและShape file พิกัด จะต้องตรงกัน
- 2) ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินและพื้นที่รอบพื้นที่ประเมิน โดยการนำ shape file พื้นที่ประเมินซ้อนทับshape file การใช้ประโยชน์ที่ดินจากกรมที่ดิน เพื่อ ค้นหา HCV 1-6 จากข้อมูลทุติยภูมิ
- 3) กำหนดจุดสำรวจพื้นที่ที่คาดว่าจะมีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูง, หากมีจำนวนแปลงอยู่ในหลายอำเภอให้ตรวจสอบทุกอำเภอ
- 4) วางแผนการปฏิบัติงานภาคสนามและแบ่งหน้าที่การทำงาน เช่น การยืมเงินทอง การประสานงานบริษัทการจัดหาที่พัก การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การบันทึกภาพ การจับtracking GPS การทำแผนที่ การทำรายงาน เป็นต้น
- 5) เตรียมเอกสารสำหรับการเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ ประกอบด้วย Checklist ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภาพแผนที่แสดงผลภาพถ่ายดาวเทียมแบบสองมิติ (imagery) ภาพแผนที่แปลงย่อย และเอกสารลงทะเบียน
- 6) ติดตั้ง application ที่ต้องใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม เช่น Gaia GPS และ Time stamp พร้อมทั้งตั้งค่าพิกัดUTM เวลา สถานที่ ให้เป็นหน่วยเดียวกัน

3.2 การประชุมร่วมกับผู้ว่าจ้าง เป็นการแจ้งแผนการปฏิบัติงานภาคสนาม ควรที่จะดำเนินการให้ครบถ้วนเพื่อลดระยะเวลาการปฏิบัติงานภาคสนาม

- 1) แนะนำตัวของทีมผู้ตรวจประเมิน หน้าที
- 2) อธิบายความหมายของคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูง (HCV)
- 3) ยืนยันพื้นที่ดำเนินการ ประกอบด้วย เอกสารสิทธิ์การถือครองที่ดิน และShape file จะต้องมีความสอดคล้องกัน
- 4) แจ้ง วัน/เวลา การประเมินตรวจสอบในพื้นที่ พร้อมทั้งรายละเอียดแผนการประเมิน
- 5) ขอความอนุเคราะห์เจ้าหน้าที่นำทีม รถยนต์ในการปฏิบัติงาน อาหาร น้ำดื่ม ในระหว่างการประเมิน และให้บริษัทวางแผนเส้นทางเข้าตรวจ พร้อมทั้งนัดหมายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4. การดำเนินการระหว่างการประเมินในพื้นที่

เป็นการดำเนินงานในภาคสนาม โดยทำการประเมินจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การตรวจสอบในพื้นที่จากข้อมูลปฐมภูมิ เพื่อค้นหาคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่

- 1) นำเสนอข้อมูลการประเมินพื้นที่ HCV ให้แก่ผู้บริหาร, พนักงาน ให้มีความเข้าใจตรงกันในการเข้าตรวจประเมิน
- 2) การปรึกษาหารือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยให้ลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน และบันทึกภาพถ่ายพร้อมพิกัด
- 3) ตรวจสอบพื้นที่ตามแผนที่กำหนด บันทึกลักษณะพื้นที่ ภาพถ่าย และพิกัดให้ครบถ้วน
- 4) สรุปผลการประเมินเบื้องต้น พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานหากพบคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงในพื้นที่

5. การทำรายงาน

หลังจากที่ทำการรวบรวมข้อมูลทั้งจากปฐมภูมิและทุติยภูมิเรียบร้อยแล้ว ผู้ประเมินจะต้องนำข้อมูลมาวิเคราะห์และจัดทำรายงาน ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั้งทุติยภูมิและปฐมภูมิ สรุปผลการประเมินในพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานในระดับประเทศ เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

- 2) จัดทำร่างรายงานการประเมิน เสนอบริษัทเพื่อพิจารณาร่วมกัน
- 3) จัดส่งรายงานการประเมิน พร้อมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตามเงื่อนไข TOR

6. การรายงานผลการประเมิน

หลังจากที่ส่งมอบงานตามสัญญา และผู้ว่าจ้างได้จ่ายเงินครบถ้วนถูกต้องตามสัญญาแล้ว ให้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานรายงานผู้อำนวยการสำนัก เพื่อขอยุติสัญญาและคืนหลักประกันสัญญาให้แก่ผู้ว่าจ้าง และรายงาน อ.อ.ป. เพื่อโปรดทราบ

5. บทสรุป

แนวทางการดำเนินงานการรับจ้างเป็นที่ปรึกษาประเมินพื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูงขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เป็นการรวบรวมขั้นตอนกระบวนการทำงานตั้งแต่เริ่มกระบวนการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินงานได้ตามขั้นตอนถูกต้อง สามารถวางแผน และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบได้ สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน มีการนำเครื่องมือเทคโนโลยีมาใช้ในการเก็บข้อมูลและสามารถนำแนวทางไปปรับใช้กับการเป็นที่ปรึกษาอื่นๆ ได้
